

Kryptoměny – seriózní platební nástroj nebo nejzábavnější způsob, jak přijít o peníze?

1. Pár slov na úvod

Kryptoměny, jedno z nejvíce skloňovaných slov současnosti mezi laickou i odbornou veřejností. Ačkoliv jsou dnes upozadovány energetickou krizí a válkou na Ukrajině, stále vidáme články, jak kryptoměny rostou nebo ztrácí na hodnotě. Občas se dočteme, proč by kryptoměny měly být nástupkyněmi běžných měn nebo naopak proč jsou nikam nevedoucí směr finančního sektoru. Zkrachovalá burza a kryptoměna jako oficiální státní platidlo, i takový námět mohou zprávy o nich mít. Jen z těchto pár vět je zřejmé, že témata obklopující kryptoměny jsou velmi heterogenní a stejně tak názory na ně. Z toho vyvstává otázka k zamyšlení, zdali jsou kryptoměny „*Seriózní platební nástroj nebo jen nejzábavnější způsob, jak přijít o peníze?*“. Nejdříve by bylo vhodné si celou problematiku kryptoměn přiblížit.

2. Stručný úvod do problematiky a historie kryptoměn

Z mého pohledu je kryptoměna jakákoliv forma digitálních peněz, která je nezávislá na regulující autoritě, tedy decentralizovaná, pracující na bázi šifrovaných algoritmů (blockchain), přes které se uskutečňují transakce a uchovávají se v nich záznamy o konkrétních operacích. Za úplně první kryptoměnu je považován Bitcoin (BTC), poprvé emitovaný v roce 2009¹. Zprvu nebyla hodnota Bitcoinu velká. Nejstarší komerční transakce uskutečněná v reálném světě je objednávka dvou pizz za 10 000² BTC v hodnotě 25 \$, v přepočtu na tehdejší kurz asi 500 Kč³. Při kurzu ke dni 12.03.2023 by pizzy stály asi 4,5 mld. Kč⁴. Již zde lze spatřit jeden z velkých záporů kryptoměn. Více o nich budu psát v další kapitole. K důležitým historickým milníkům bych přidal rok 2021, kdy se Bitcoin jako první kryptoměna vůbec stal zákonným platidlem El Salvadoru⁵. S odstupem času vidíme, že to nebyla nejlepší volba, jelikož se země dnes nachází na pokraji bankrotu⁶. Se vzrůstajícím zájmem o Bitcoin se začaly objevovat i další kryptoměny. Například Ethereum, druhá nejpopulárnější kryptoměna po Bitcoinu nebo

Dogecoin, který vznikl jako odkaz na internetový vtip. V posledních letech na ně navázaly tzv. stablecoiny, což jsou kryptoměny kryté fiat penězi. Kryptoměny s sebou nesou velká úskalí, kterých by si měl být každý uživatel vědom.

3. Kryptoskepticismus

Osobně si nemyslím, že by se kryptoměny mohly v budoucnosti stát seriózním platebním nástrojem. Moji myšlenku podporuje fakt, že hodnota kryptoměn, jako by se nechala inspirovat slovy písně Voskovce a Wericha – Život je jen náhoda. Hodnota kryptoměn je totiž také „jednou dole, jednou nahoře“. Ekonomicky tento jev nazýváme volatilita. Ta je u kryptoměn velmi vysoká. Kryptoměny tudíž neplní jednu z důležitých funkcí klasických peněz, a to uchování hodnoty – tezaurační prostředek. Díky vysokému kolísání ceny jsou kryptoměny spíše na finančním trhu obchodovaným předmětem než platidlem. Kryptoměny také nedokáží vyjadřovat hodnotu, nejsou tzv. denominátor hodnoty statků a služeb. Neplní tak další z důležitých funkcí peněz a nejsou navíc v dnešním světě uznávány ani jako prostředek směny. Nejblíže k běžnému platidlu má Bitcoin, ale u něho jsem s tvrzením, že dokáže být právě tímto prostředkem zdrženlivější. Opět ve vztahu s vysokou nestálostí. Představa, že se v obchodech bude každých pár hodin přeceňovat zboží, protože se neustále mění jeho hodnota je nereálná. Za jedno z dalších negativ považuji jejich jednoduchou ovlivnitelnost. Lidé, kteří jsou ve světě kryptoměn uznávaní už nejednou ukázali, jak jejich hodnota dokáže být jednoduše zvýšena nebo snížena pouhým příspěvkem na Twitteru. Hodnotu kryptoměn dokáže ovlivnit i pouhá mediální pozornost. S každým novinovým článkem zaměřujícím se na zvyšování hodnoty kryptoměn mají někteří lidé pocit, že jim ujíždí vlak. Poptávají a s rostoucí poptávkou prudce roste i cena nabídky. Naopak pokud vidí jen sebemenší náznak toho, že ztrácí svou hodnotu, začnou se jich impulzivně zbavovat. To je způsobeno tím, že propady kurzu kryptoměn jsou vždy markantní a jejich vlastníci se bojí velkých ztrát. Díky schopnosti osob a médií takto manipulovat s kryptoměnami je jejich decentralizace pouze zdánlivá. *De facto* je centralizace soustředěná právě v nich. S využíváním kryptoměn souvisí také určité právní nejistoty, především v oblasti finančního práva. Kryptoměny nelze jednoduše spojit s reálnými fyzickými a právníckými osobami. Za určitých okolností to možné je, ale jedná se o zdlouhavý proces navíc neuplatnitelný pro miliardy lidí. To může přinést problémy pro celou daňovou soustavu. Anonymita kryptoměn dále vybízí k jejich zneužívání v ilegálních aktivitách.

4. Kladná stránka kryptoměn

Kryptoměny mají i kladnou stránku a názory jejich podporovatelů jsou validní. Hlavní argument pro zavedení kryptoměn jako platidla je jejich decentralizace, za podmínky opravdové nevázanosti na autoritu. Z minulosti známe mnoho příkladů ekonomických kouzelníků. Může to být Římská říše, ve které císaři snižovali stříbrnou složku denárů až dovedli ekonomiku k hyperinflaci⁷. K hyperinflaci a rozkladu ekonomiky dovedla také Výmarskou republiku její vláda tiskem peněz⁸. Absolutním rekordman v hyperinflační disciplíně se stalo podruhoválečné Maďarsko s mírou inflace, kterou historikové odhadují na $4,19 \times 10^{15} \%$ ⁹. Tyto historické skutečnosti nahrávají do karet odpůrcům klasických peněz. Pokud je měnová politika vedena neuvážlivými kroky, jeví se decentralizované peníze jako možná alternativa. V současné době nepředpokládáme, že někdo bude bezhlavě tisknout peníze, stále se nám ale nabízí ekonomické experimenty jako záporné úrokové sazby. Další výhodou kryptoměn jsou téměř nulové náklady na provoz. Neplatí se žádné poplatky, úroky ani administrativní úkony. Krom toho zrychlují dobu pro provedení plateb, která v současnosti může trvat běžnou bankovní cestou až 3 dny. Z mého pohledu je to spíše otázka času, než banky tento deficit doženou a platby skrz ně budou trvat nanejvýš pár minut. Za jejich další výhodu považují jednoduché platby do zahraničí. Kryptoměny neznají hranice jednotlivých států a nepotřebují k transakcím žádné dodatečné systémy jako SWIFT a upřesňující informace. U zahraničních plateb také odpadá riziko kurzové ztráty. Přes všechna tato pozitiva převládá u kryptoměn vysoké riziko výkyvů v jejich hodnotě. Tuto nevýhodu může potenciálně smazat specifický druh kryptoměn – stablecoiny.

5. Stablecoiny jako svébytný druh kryptoměn

Stablecoiny jsou skupina kryptoměn, jejichž hodnota není určena pouze na základě tržního principu, ale je navázána na nějakou konkrétní hodnotu pevným poměrem. Většinou to bývají standardní měny. Stablecoiny se svým fungováním blíží klasickým penězům. Využívají se především jako prostředek směny při obchodování s ostatními kryptoměnami. Lze s nimi platit i online nákupy. Mezi nejznámější stablecoiny patří Tether a Poundtoken. Jak už z názvu vyplývá jsou stabilní. Nebo by měly být. Realita je taková, že nutně stabilní být nemusí a pád stablecoinu naše společnost již zažila¹⁰. Problém se stablecoiny je, že ačkoliv jsou kryté penězi v bankách, většinou jimi nejsou kryté 100% a jsou dále kryté akciemi, podílovými listy, komoditami a někdy ostatními kryptoměnami. Je tedy patrné, že u nich mohou nastat výkyvy v kurzu. Prostředky jsou navíc uloženy v bankách, tudíž by případný krach banky znamenal ztrátu krycích prostředků. Tedy i snížení kurzu kryptoměny vůči měně reálné. Stablecoiny snižují

nestálost kryptoměn, jsou rychlejší ve zpracovávání transakcí, stále jsou zde však rizika, která je třeba brát v úvahu. Krom toho nevidím v budoucnu důvod k jejich používání, jelikož se nejedná o nic jiného než digitální peníze spravované soukromou společností. Nejsou proto ani decentralizované. Myslím si, že stablecoiny jsou jen jakýsi zbytečný mezistupeň v placení, jelikož se jedná jen o jinak pojmenované peníze.

6. Závěr

Základní podstatou všeho, co člověk vymyslel je, že buď ta stejná věc přetrvá, někam se vyvine nebo lidé zjistí, že je dobrá pouze část, a tu využijí ve svůj prospěch jinde. S kryptoměnami tomu nebude jinak. Myslím, že kryptoměny mají mnoho záporných, a nemohu proto říct, že by se jednalo o možný regulérní nástroj placení. I v budoucnu budeme platit centralizovaným oběživem. Nemohu však také tvrdit, že jde pouze o zábavný způsob, jak přijít o peníze. Já z těchto důvodů tedy volím aristotelovskou zlatou střední cestu a říkám, že kryptoměny mohou být jeden z alternativních způsobů placení a investic, který bude určitá skupina společnosti dále rozvíjet a podporovat. Zároveň se u nich bude muset počítat s riziky které tyto měny provází. Možná se tato rizika časem podaří snížit, ale už jen ze samé podstaty kryptoměn ne odstranit. Kryptoměny budou stále způsob, jak jednoduše přijít o peníze. Některé nástroje využívané kryptoměnami bude však možné uplatnit i jinde než ve finančnictví. Ve státní správě se nabízí možné využití blockchainu u katastru nemovitostí. Slovo kryptós pochází ze staré řečtiny a znamená skrytý. Bude zajímavé sledovat jaké skrytosti pro nás ještě kryptoměny mají nachystané, ať už pozitivní nebo negativní. Necht' nám přinesou co nejvíce užitku a posunou nás v našem poznání zase o krok blíže k dokonale fungující ekonomické společnosti.

Zdroje:

- (1) Nakamoto, Satoshi (3. leden 2009). "[Bitcoin](#)"
- (2) <https://www.cbsnews.com/news/meet-the-man-who-spent-millions-worth-of-bitcoin-on-pizza-60-minutes-2019-05-16/>
- (3) https://www.cnb.cz/cs/financni-trhy/devizovy-trh/kurzy-devizoveho-trhu/kurzy-devizoveho-trhu/prumerne_mena.html?mena=USD
- (4) https://www.google.com/finance/quote/BTC-CZK?sa=X&ved=2ahUKEwjztnAgOH9AhUzh_0HHfDbCYIQ-fUHegQICRAf&window=5D
- (5) <https://www.reuters.com/world/americas/el-salvador-approves-first-law-bitcoin-legal-tender-2021-06-09/>
- (6) <https://www.reuters.com/markets/europe/crypto-crash-leaves-el-salvador-with-no-easy-exit-worsening-crisis-2022-05-19/>
- (7) <https://www.ft.com/content/dbcc691e-8d19-380f-a26d-ff0220e0a7d2>,
<https://medium.com/insider-economy/hyperinflation-in-the-roman-empire-and-its-influence-on-romes-collapse-446486dcda63>
- (8) <https://www.britannica.com/event/hyperinflation-in-the-Weimar-Republic>
- (9) Nogaro, B. (1948) "Hungary's Recent Monetary Crisis and Its Theoretical Meaning", American Economic Review, 38 (4): 526–542
- (10) <https://www.forbes.com/advisor/in/investing/cryptocurrency/crypto-market-crash/>